

**PREDLOG
ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O SOCIJALNOM SAVJETU**

Član 1

U Zakonu o Socijalnom savjetu („*Službeni list CG*”, br. 16/07 i 20/11) u članu 13 stav 6 mijenja se i glasi:

”Članovima Savjeta pripada nakanada za rad u skladu sa posebnim aktom Savjeta”.

St. 7 i 8 brišu se.

Član 2

Član 17 mijenja se i glasi:

”Sekretarijat Savjeta

Organizacione i administrativno tehničke poslove za Savjet obavlja Sekretarijat Savjeta (u daljem tekstu: Sekretarijat).

Sekretarijatom rukovodi i za njegov rad odgovara sekretar Savjeta (u daljem tekstu: sekretar).

Sekretara na osnovu javnog konkursa, a na predlog Predsjedništva Savjeta, bira Savjet, na period od četiri godine.

Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Sekretarijata donosi Predsjedništvo Savjeta.

O pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Sekretarijatu odlučuje Sekretar.

Na prava, obaveze i odgovornosti sekretara i drugih zaposlenih u Sekretarijatu primjenjuju se opšti propisi o radu.”

Član 3

Poslije člana 17 dodaje se novi član, koji glasi:

"Nastavak rada
17a

Sekretar Savjeta koji je imenovan u skladu sa Zakonom o Socijalnom savjetu („*Službeni list CG*”, br. 16/07 i 20/11) nastavlja sa radom do isteka mandata."

Stupanje na snagu

Član 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „*Službenom listu Crne Gore*“.

O b r a z l o ž e n j e

I Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 16 stav 1 tačka 5 u vezi člana 65 Ustava Crne Gore, kojim je određeno da se socijalni položaj zaposlenih usklađuje u Socijalnom savjetu, te da Socijalni savjet čine predstavnici sindikata, poslodavaca i Vlade.

II Razlozi za donošenje zakona

Osnovni razlozi za izmjenu Zakona o socijalnom savjetu sadržani su u činjenici da se usvajanjem Zakona o sprječavanju konflikta interesa (*"Sl. list Crne Gore", br. 01/09, 41/11 i 47/11*) javio problem u vezi sa funkcionisanjem Socijalnog savjeta, koji u članu 3 predviđa da je javni funkcioner izabrano, imenovano i postavljeno lice u državnom organu, organu državne uprave, pravosudnom organu, organu lokalne samouprave, organu lokalne uprave, nezavisnom tijelu, regulatornom tijelu, javnoj ustanovi, javnom preduzeću i drugom pravnom licu koje vrši javna ovlašćenja, odnosno djelatnosti od javnog interesa ili je u državnom vlasništvu (u daljem tekstu: organ vlasti), kao i lice na **čiji izbor, imenovanje ili postavljenje organ vlasti daje saglasnost**. Kako je u Zakonu o socijalnom savjetu u članu 13, stav 8 predviđeno da akt o imenovanju članova Socijalnog savjeta donosi Vlada, to svi članovi Socijalnog savjeta, shodno Zakonu o sprječavanju sukoba interesa imaju status javnog funkcinera. Ovakvo rješenje je u suprotnosti sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti, a posebno sa konvencijama Međunarodne organizacije rada koje se odnose na slobodu udruživanja i na tripartitne konsultacije, kao što su: Preporuka br. 113 o pregovaranju (na nivou privrede i na nacionalnom nivou iz 1960. godine), Konvencija br. 144 o tripartitnim konsultacijama (Međunarodni radni standardi iz 1976. godine) i Preporuka br. 152 o tripartitnim konsultacijama (Aktivnosti MOR-a iz 1976. godine).

III Usaglašenost sa Evropskim zakonodavstvom i potvrđenim Međunarodnim konvencijama

Usklađenost predloga zakona sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)

a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis:

Glava VI, Usklađivanje zakonodavstva, sprovođenje zakona i pravila o konkurenciji, član 79 - Radni uslovi i jednake mogućnosti

Glava VIII, Politike saradnje, član 101 - Saradnja u oblasti društvene politike stav 2 i 3

Usklađenost predloga zakona s pravnom tekovinom Evropske unije

a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije:

UFEU, Dio treći, Politike i unutrašnje mjere Unije, Glava X, Socijalna politika, član 151, član 152, član 153 stav 1 tačka (e) i (f), član 154, član 155, član 156 stav 1 tačka 7

Potpuno usklađeno

Usklađenost sa pravnim aktima Savjeta Evrope i ostalim izvorima međunarodnog prava:

Konvencija br. 144 o tripartitnim konsultacijama (Međunarodni radni standardi iz 1976. godine);

Preporuka br. 152 o tripartitnim konsultacijama (Aktivnosti MOR-a iz 1976. godine);

Preporuka br. 113 o pregovaranju (na nivou privrede i na nacionalnom nivou iz 1960. godine).

IV Objašnjenje predloženih zakonskih rješenja

Članom 1 Predloga zakona, predloženim izmjenama brišu se sporni stavovi u članu 13 i na taj način stvaraju uslovi za funkcionisanje Socijalnog savjeta kao nezavisnog tripartitnog tijela uz poštovanje principa da predstavnike u Savjet, socijalni partneri imenuju, odnosno razrješavaju, u skladu sa svojim aktom.

Članom 2 Predloga, uvodi se novi član 17a, kojim se uređuje rad sekretarijata Socijalnog savjeta. Na ovaj način je ispunjena jedna od preporuka koja je sadržana u Izvještaju o napretku Crne Gore u procesu evropskih integracija, u kojem se ukazuje na potrebu da se formira sekretarijat Socijalnog savjeta, čime bi se značajno unaprijedili administrativni i stručni poslovi Socijalnog savjeta i pospješio dalji razvoj socijalnog dijaloga u Crnoj Gori.

Predloženim rješenjima se precizira način izbora sekretara i članova sekretarijata Socijalnog savjeta, kao i način uređivanja njihovih prava, obaveza i odgovornosti.

Odredbom člana 3 Predloga, utvrđeno je da prelazno rješenje kojim se reguliše status sekretara Socijalnog savjeta koji je imenovan u skladu sa vežećim zakonom.

V Potrebna sredstva

Za sprovođenje ovog zakona u Budžetu Crne Gore, osim sredstava koja se redovno obezbjeđuju za funkcionisanje Socijalnog savjeta, za rad Sekretarijata Savjeta biće potrebno obezbjeđivati dodatna sredstva, čiji je procijenjeni iznos u visini od 23.517,36 € na godišnjem nivou, a odnosi se na bruto zarade za tri zaposlena. Tačan iznos će biti preciziran nakon donošenja akta o sistematizaciji sekretarijata Socijalnog savjeta, za čije donošenje je uslov usvajanje Izmjena i dopuna Zakona o Socijalnom savjetu.

Zakon o Socijalnom savjetu
(„Sl. list CG“ br.16/07 i 20/11)

Pregled članova koji se mijenjaju i dopunjavaju

Sastav

Član 13

Savjet čine: 11 predstavnika Vlade, 11 predstavnika reprezentativne organizacije sindikata Crne Gore i 11 predstavnika reprezentativnog udruženja poslodavaca u Crnoj Gori.

Ako postoji više reprezentativnih organizacija sindikata i poslodavaca broj predstavnika iz stava 1 ovog člana dijeli se brojem reprezentativnih organizacija sindikata i poslodavaca, tako da imaju jednak broj predstavnika.

Ako nije moguće utvrditi isti broj predstavnika sindikata, veći broj pripada reprezentativnoj organizaciji sindikata koja je brojnija.

Ako nije moguće utvrditi isti broj predstavnika poslodavaca, veći broj pripada reprezentativnoj organizaciji poslodavaca koja ima veći procenat zaposlenih u privredi Crne Gore i veći društveni bruto proizvod Crne Gore.

Predstavnike u Savjet, socijalni partneri iz stava 1 ovog člana, imenuju, odnosno razrješavaju u skladu sa svojim aktima.

Savjet ima sekretara, koga na period od četiri godine imenuje Vlada, na predlog predsjednika Savjeta.

Funkcija sekretara Savjeta obavlja se profesionalno.

Administrativno-tehnički poslovi

Član 17

Administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta obavlja sekretar.

Sekretar ostvaruje prava i obaveze iz rada i po osnovu rada u skladu sa Zakonom o radu i aktima Savjeta

Članovima Savjeta pripada naknada za rad u skladu sa posebnim aktom Savjeta.

Crna Gora

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

Crna Gora - Црна Гора
МИНИСТАРСТВО РАДА
И СОЦИЈАЛНОГ СТАРАЊА
ПОДГОРИЦА

Приљено:			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вриједност
111-	216/2013-3		

Broj: 03/1/2-1621/2

Podgorica, 18. IX 2013.

MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNOG STARANJA

Dopisom broj 111-216/2013 od 17. septembra 2013. tražili ste mišljenje o usklađenosti **Predloga zakona o izmjenama i dopuni Zakona o Socijalnom savjetu** s pravnom tekovinom Evropske unije, saglasno članu 40 stav 1 alineja 2 Poslovnika Vlade.

Nakon upoznavanja sa sadržinom propisa, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je saglasno s navedenim u ocjeni usklađenosti propisa s pravnom tekovinom Evropske unije.

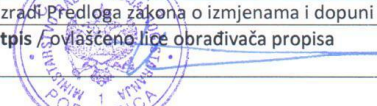

dr Igor Lukšić

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM TEKOVINOM
EVROPSKE UNIJE**

Identifikacioni broj Izjave		MRSS-IU/PZ/13/10
1. Naziv nacrt/predloga propisa		
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o Socijalnom savjetu	
- na engleskom jeziku	Proposal for the Law on amendments to the Law on Social Council	
2. Podaci o obrađivaču propisa		
a) Organ državne uprave koji priprema propis		
Organ državne uprave	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	
- Sektor/odsjek	Direktorat za rad- Direkcija za radne odnose	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Generalni direktor, Slobodan Filipović tel: 234-267, 067 532 220 e-mail- slobodan.filipovic@mrs.gov.me	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Tijana Prelević, načelnik, tel: 482-466, e-mail- tijana.prelevic@mrs.gov.me	
b) Pravno lice s javnim ovlaštenjem za pripremu i sprovođenje propisa		
- Naziv pravnog lica	/	
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/	
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis		
- Organ državne uprave	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	
4. Usklađenost nacrt/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)		
a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis		
Glava VI, Usklađivanje zakonodavstva, sprovođenje zakona i pravila o konkurenciji, član 79 - Radni uslovi i jednake mogućnosti		
Glava VIII, Politike saradnje, član 101 - Saradnja u oblasti društvene politike stav 2 i 3		
b) Stepen ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
	☒	ispunjava u potpunosti
	☐	djelimično ispunjava
	☐	ne ispunjava
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSPa		
/		
5. Veza nacrt/predloga propisa s Nacionalnim programom za integraciju (NPI) odnosno Nacionalnim programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (NPA)		
- NPI/NPA za period	/	
- Poglavlje, potpoglavlje	/	
- Rok za donošenje propisa	/	
- Napomena	/	
6. Usklađenost nacrt/predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije		
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije		
UFEU, Dio treći, Politike i unutrašnje mjere Unije, Glava X, Socijalna politika, član 151, član 152, član 153 stav 1 tačka (e) i (f), član 154, član 155, član 156 stav 1 tačka 7/ TFEU, Part Three, Union Policies and Internal Actions, Title X, Social Policy, article 151, article 152, article 153 paragraph 1 point (e) and (f), article 154, article 155, article 156 paragraph 1 point 7		
Potpuno usklađeno / Fully harmonized		

b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije	
Ne postoji odredba sekundarnih izvora prava EU s kojom bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.	
c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije	
Ne postoji izvor prava EU ove vrste s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.	
6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrt/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti	
/	
7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu	
/	
8. Navesti pravne akte Savjeta Evrope i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacrt/predloga propisa	
Konvencija br. 144 o tripartitnim konsultacijama (Međunarodni radni standardi iz 1976 godine)	ILO Convention No. 144 Tripartite Consultation (International Labour Standards) Convention, 1976
Preporuka br. 152 o tripartitnim konsultacijama (Aktivnosti MOR-a iz 1976. godine)	R152 Tripartite Consultation (Activities of the International Labour Organisation) Recommendation
Preporuka br. 113 o pregovaranju (na nivou privrede i na nacionalnom nivou iz 1960. godine)	R113 Consultation (Industrial and National Levels) Recommendation, 1960
9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Evrope i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)	
Navedeni izvori međunarodnog prava prevedeni su na crnogorski jezik.	
10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)	
Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o Socijalnom savjetu nije preveden na engleski jezik.	
11. Učešće konsultanata u izradi nacrt/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti	
U izradi Predloga zakona o izmjenama i dopuni Zakona o Socijalnom savjetu nije bilo učešća konsultanata.	
Potpis / ovlašteno lice obrađivača propisa	Potpis / ministar vanjskih poslova i evropskih integracija
	
Datum: 18-09-2013	Datum: 18-09-2013

Prilog obrasca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrt/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

TABELA USKLADENOSTI

1. Identifikacioni broj (IB) nacarta/predloga propisa	1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacarta/predloga propisa na Vladi	
MRSS-TU/PZ/13/10	MRSS-IU/PZ/13/10	
2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka	/	
3. Naziv nacarta/predloga propisa Crne Gore		
Na crnogorskom jeziku	Na engleskom jeziku	
Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o Socijalnom savjetu	Proposal for the Law on amendments to the Law on Social Council	
4. Usklađenost nacarta/predloga propisa s izvorima prava Evropske unije		
a)	b)	c)
Određba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)	Određba i tekst odredbe nacarta/predloga propisa Crne Gore (član, stav, tačka)	Usklađenost odredbe nacarta/ predloga propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije
		d)
		e)
		Rok za postizanje potpune usklađenosti
		Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost

**KONVENCIJA O TRIPARTITNIM KONSULTACIJAMA
(MEĐUNARODNI RADNI STANDARDI)
1976. (br.144)**

Član 1

Termin "reprezentativne organizacije" u ovoj konvenciji označava najreprezentativnije organizacije poslodavaca i radnika koji uživaju pravo na slobodu udruživanja.

Član 2

1. Svaka članica Međunarodne organizacije rada koja ratifikuje ovu konvenciju preuzima obavezu da primjenjuje postupak kojim se obezbjeđuju efikasne konsultacije između predstavnika vlade, poslodavaca i radnika o pitanjima vezanim za aktivnosti Međunarodne organizacije rada koje se utvrđuju članom 5 stav 1 dolje u tekstu.

2. Karakter i forma procedure iz stava 1 ovog člana u svakoj zemlji utvrđuju se u skladu s nacionalnom praksom nakon konsultovanja reprezentativnih organizacija, ako takve postoje i ako takav postupak već nije utvrđen.

Član 3

1. Predstavnike poslodavaca i radnika u smislu procedure predviđene ovom konvencijom slobodno biraju njihove reprezentativne organizacije, ukoliko one postoje.

2. Poslodavci i radnici su ravnopravno zastupljeni u svim organima preko kojih se konsultacije obavljaju.

Član 4

1. Nadležni organ preuzima odgovornost za administrativnu podršku proceduri predviđenoj ovom konvencijom.

2. Između nadležnog organa i reprezentativnih organizacija, tamo gde one postoje, zaključuju se odgovarajući aranžmani radi finansiranja neophodne obuke učesnika u toj proceduri.

Član 5

1. Cilj procedura predviđenih ovom konvencijom su konsultacije o:

(a) vladinim odgovorima na upitnike u vezi sa dnevnim redom Konferencije Međunarodne organizacije rada, kao i o vladinim komentarima o predloženim nacrtima koji se razmatraju na Konferenciji;

(b) predlozima koji se upućuju nadležnom organu odnosno organima u vezi s podnošenjem konvencija i preporuka u skladu sa članom 19 Ustava Međunarodne organizacije rada;

(c) preispitivanju u određenim vremenskim razmacima neratifikovanih konvencija i preporuka koje nijesu sprovedene, kako bi se razmotrile mjere koje treba preduzeti u cilju poboljšanja njihove primjene i ratifikacije, u zavisnosti od slučaja;

(d) pitanjima koja proističu iz izveštaja koji se podnose Međunarodnoj organizaciji rada u skladu sa članom 22 Ustava MOR;

(e) prijedlozima za otkazivanje potpisanih konvencija.

2. U cilju obezbjeđenja adekvatnog razmatranja pitanja iz stava 1 ovog člana, obavljaju se konsultacije u odgovarajućim vremenskim intervalima koji se utvrđuju sporazumno, a najmanje jedanput godišnje.

Član 6

Ako se to smatra uputnim, nakon konsultacija sa reprezentativnim organizacijama, tamo gdje one postoje, nadležni organ objavljuje godišnji izveštaj o funkcionisanju procedura predviđenih ovom konvencijom.

Član 7

Službena ratifikovanja ove konvencije dostavljaju se generalnom direktoru Međunarodnog biroa koji će ih registrovati.

PREPORUKA BR. 113 O PREGOVARANJU (NA NIVOU PRIVREDE I NA NACIONALNOM NIVOU) IZ 1960. GODINE

Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada,

Sazvana od strane Administrativnog saveta Međunarodne organizacije rada, i okupljena na 44. zasedanju u Ženevi 1. juna 1960, i

Donevši odluku o usvajanju odreenih predloga u vezi sa konsultovanjem i saradnjom državnih organa sa poslodavačkim i radničkim organizacijama na nivou privrede i nacionalnom nivou kao 5. tačke dnevnog reda zasedanja, i Odlučivši da ti predlozi budu u formi preporuke,

Usvaja 20. juna 1960. godine sledeću Preporuku, koja se može citirati kao Preporuka o pregovaranju (na nivou privrede i nacionalnom nivou) iz 1960:

1. (1) Treba preduzimati mere koje odgovaraju nacionalnim prilikama u cilju efikasnih konsultacija i saradnje na nivou privrede i na nacionalnom nivou izmenu državnih organa i poslodavačkih i radničkih organizacija, kao i izmenu samih organizacija, radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih u tač. 4. i 5. dole u tekstu, kao i o drugim pitanjima od obostranog interesa koje strane eventualno utvrde.

(2) Te mere treba primenjivati bez diskriminacije bilo koje vrste u odnosu na te organizacije, odnosno na samim organizacijama, na osnovu rase, pola, veroispovesti, političkog ubenjenja odnosno nacionalne pripadnosti njihovih članova.

2. Takvim konsultacijama i saradnjom ne treba da se ograničava sloboda udruživanja odnosno prava poslodavačkih i radničkih organizacija, uključujući pravo kolektivnog pregovaranja.

3. U skladu sa nacionalnim običajima ili praksom, takvo konsultovanje i saradnju treba obezbediti odnosno olakšati:

(a) dobrovoljnom akcijom poslodavačkih i radničkih organizacija; ili

(b) propagandnom akcijom državnih organa; ili

(c) zakonima odnosno propisima; ili

(d) kombinovanjem bilo kojih od tih metoda.

4. Takvo konsultovanje i saradnja treba da imaju kao opšti cilj - bolje međusobno razumevanje i dobre odnose izmenu državnih organa i poslodavačkih i radničkih organizacija, kao i izmenu tih organizacija međusobno, u cilju razvoja ukupne privrede odnosno pojedinih privrednih grana, poboljšanja uslova rada i podizanja životnog standarda.

5. Takve konsultacije i saradnja treba naročito da teže:

(a) zajedničkom razmatranju od strane poslodavačkih i radničkih organizacija pitanja od međusobnog interesa s ciljem postizanja u najvećoj mogućoj meri

dogovornih rešenja; i

(b) obezbenivanju da nadležni organi na odgovarajući način traže mišljenje, savete i pomoć poslodavačkih i radničkih organizacija u pogledu takvih pitanja kao što je:

(i) priprema i sprovođenje zakona i propisa koji se tiču njihovih interesa;

(ii) osnivanje i funkcionisanje nacionalnih tela kao što su ona nadležna za organizaciju zapošljavanja, stručno obučavanje i prekvalifikaciju, radnopravnu zaštitu, zaštitu i bezbednost na radu, produktivnost, socijalno osiguranje i zaštitu;

i

(iii) izrada i sprovođenje planova ekonomskog i socijalnog razvoja.

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SCG - Međunarodni ugovori".

PREPORUKA BR. 152 O TRIPARTITNIM KONSULTACIJAMA (AKTIVNOSTI MOR) IZ 1976.

Generalna konferencija Menunarodne organizacije rada,
Sazvana od strane Administrativnog saveta MOR i okupljena na 61. zasedanju
u Ženevi 2. juna 1976, i

Podsećajući na odredbe postojećih menunarodnih konvencija i preporuka u
oblasti rada, a posebno odredbe Konvencije o slobodi udruživanja i zaštiti prava
na organizovanje iz 1948, Konvencije o pravu na organizovanje i kolektivno
pregovaranje iz 1949, kao i Preporuku o pregovaranju (na nivou privrede i
nacionalnom nivou) iz 1960, kojima se afirmiše pravo poslodavaca i radnika na
osnivanje samostalnih i nezavisnih organizacija i da se zalažu za mere kojima se
unapreduje efikasno konsultovanje na nacionalnom nivou izmenu državnih
institucija i organizacija poslodavaca i radnika, kao i na odredbe brojnih
menunarodnih konvencija i preporuka kojima se predvina konsultovanje
organizacija poslodavaca i radnika o merama za njihovu primenu, i
Razmotrivši tačku 4. dnevnog reda pod nazivom "Uspostavljanje tripartitnog
mehanizma za unapređenje primene menunarodnih radnih standarda", i odlučivši
se za usvajanje odreenih predloga o tripartitnim konsultacijama u cilju
poboljšanja primene menunarodnih radnih standarda i nacionalne akcije u vezi sa
aktivnostima Menunarodne organizacije rada, i

Odlučivši da ti predlozi budu u formi preporuke,

Dana 21. juna 1976. godine usvaja sledeću preporuku, koja se može citirati kao
Preporuka o tripartitnim konsultacijama (aktivnosti MOR) iz 1976:

1. Pod pojmom "reprezentativne organizacije" u ovoj preporuci podrazumevaju
se najreprezentativnije organizacije poslodavaca i radnika koji uživaju pravo na
slobodu udruživanja.

2.(1) Svaka članica MOR treba da predvidi proceduru za efikasne konsultacije
u pogledu pitanja vezanih za aktivnosti MOR, u skladu sa tač. 5-7. ove preporuke,
izmenu predstavnika vlade, poslodavaca i radnika.

(2) Karakter i oblik procedure iz stava (1) ove tačke utvrđuje svaka zemlja u
skladu sa nacionalnom praksom, nakon konsultovanja reprezentativnih
organizacija tamo gde takva procedura još nije ustanovljena.

(3) Na primer, konsultacije se mogu voditi:

(a) preko komiteta koji je specijalno osnovan za pitanja koja se tiču aktivnosti
MOR;

(b) preko jednog tela sa opštom nadležnošću u ekonomskoj, socijalnoj i radnoj
oblasti;

(c) preko niza organa sa posebnom nadležnošću za konkretne tematske oblasti;
ili

(d) posredstvom pismenog komuniciranja, ukoliko su strane uključene u
konsultativnu proceduru saglasne da je takvo komuniciranje adekvatno i
dovoljno.

3. (1) Za svrhe procedure predvinene ovom preporukom predstavnike
poslodavaca i radnika slobodno biraju njihove reprezentativne organizacije.

(2) Poslodavci i radnici su ravnopravno zastupljeni u svim organima preko
kijih se obavljaju konsultacije.

(3) U saradnji sa zainteresovanim poslodavačkim i radničkim organizacijama,

treba preduzeti mere za obezbeivanje odgovarajuće obuke za učesnike procedure kako bi oni mogli da obavljaju svoje funkcije efikasno.

4. Nadležni organ preuzima odgovornost za administrativnu podršku i finansiranje procedure predvinene ovom preporukom, uključujući finansiranje programa obuke gde je to neophodno.

5. Cilj procedure predvinene ovom preporukom su konsultacije o:

(a) vladinim odgovorima na upitnike u vezi sa dnevnim redom Konferencije Menunarodne organizacije rada, kao i vladinim komentarima o predloženim nacrtima koji se razmatraju na Konferenciji;

(b) predlozima koji se upućuju nadležnom organu odnosno organima u vezi s podnošenjem konvencija i preporuka u skladu sa članom 19. Ustava

Menunarodne organizacije rada;

(c) u zavisnosti od nacionalne prakse, pripremanju i sprovođenju zakonodavnih ili drugih mera u cilju primene menunarodnih konvencija i preporuka u oblasti rada, posebno ratifikovanih konvencija (uključujući mere za primenu odredbi o konsultovanju i saradnji predstavnika poslodavaca i radnika);

(d) preispitivanju u odreenim vremenskim razmacima neratifikovanih konvencija i preporuka koje nisu sprovedene, kako bi se razmotrile mere koje treba preduzeti u cilju poboljšanja njihove primene i ratifikacije, u zavisnosti od slučaja;

(e) pitanjima koja proističu iz izveštaja koji se podnose Menunarodnoj organizaciji rada u skladu sa čl. 19. i 22. Ustava MOR;

(f) predlozima za otkazivanje potpisanih konvencija.

6. Nadležni organ, nakon konsultovanja reprezentativnih organizacija, utvrđuje do kog stepena treba koristiti proceduru konsultovanja o drugim pitanjima od menusbnog interesa, kao što je:

(a) pripremanje, realizacija i ocenjivanje aktivnosti vezanih za aktivnosti stručne saradnje u kojima MOR učestvuje;

(b) akcija koju treba preduzeti u smislu rezolucija i drugih zaključaka koje usvaja Menunarodna konferencija rada, regionalne konferencije, industrijski komiteti i drugi skupovi koje saziva MOR;

(c) bolje poznavanje aktivnosti MOR kao element ekonomske i socijalne politike i programa.

7. U cilju obezbeivanja adekvatnog razmatranja pitanja koja se pominju u prethodnim tačkama, obavljaju se konsultacije u odgovarajućim sporazumno utvrđenim intervalima, a najmanje jedanput godišnje.

8. Treba preduzimati mere koje odgovaraju nacionalnim uslovima i praksi radi koordiniranja procedure predvinene ovom preporukom i aktivnosti nacionalnih organa koji se bave srodnim pitanjima.

9. Ako se to smatra uputnim, nakon konsultovanja reprezentativnih organizacija nadležni organ objavljuje godišnji izveštaj o funkcionisanju procedure predvinene ovom preporukom.

Ugovor iz Lisabona

Glava IX Socijalna politika

Član 151

Zajednica i države članice, imajući u vidu osnovna socijalna prava, kakva su predviđena Evropskom socijalnom poveljom, potpisanom u Torinu 18. oktobra 1961. godine i Poveljom Zajednice o osnovnim pravima radnika iz 1989. godine, imajući za cilj podsticanje zaposlenosti, poboljšanje uslova života i rada, uz njihovo usklađivanje u toku poboljšanja, odgovarajuću socijalnu zaštitu, dijalog između socijalnih partnera-poslodavaca i radnika, razvoj ljudskih resursa, sa ciljem postizanja visoke i trajne stope zaposlenosti i borbe protiv socijalne marginalizacije.

U tom cilju, Zajednica će primijeniti mjere kojima se vodi računa o različitostima nacionalne prakse, posebno u oblastima konvencija i radnih ugovora, kao i o potrebi održanja konkurentnosti privrede Zajednice.

One vjeruju da će do takvog razvoja doći ne samo zbog djelovanja zajedničkog tržišta, koje će doprinijeti usklađivanju socijalnih sistema, već i na osnovu mjera predviđenih u ovom Ugovoru, kao i na osnovu usklađivanja zakonskih, podzakonskih i administrativnih propisa.

Član 152

Unija prepoznaje i promovira ulogu socijalnih partnera na njihovom nivou, uzimajući u obzir različitost nacionalnih sistema. Unija će olakšati dijalog između socijalnih partnera, poštujući njihovu autonomnost.

Član 153

1. Radi ostvarenja ciljeva iz člana 151, Zajednica podržava i upotpunjava aktivnosti država članica u sledećim oblastima:

- a) poboljšanje, posebno radne sredine u zaštiti zdravlja i bezbjednosti;
- b) uslovi rada
- c) socijalna sigurnost i socijalna zaštita radnika
- d) zaštita radnika nakon završetka ugovora o radu
- e) obaveštavanje i konsultovanje radnika

- f) predstavljanje i kolektivna zaštita prava radnika i poslodavaca, uključujući saodlučivanje, uz poštovanje tačke 5
- g) uslovi zapošljavanja državljana iz trećih zemalja koji zakonito borave na teritoriji Zajednice
- h) integracija osoba koje su isključene iz tržišta rada, ali ne na štetu u odnosu na član 166
- i) jednakost između muškaraca i žena u odnosu na mogućnosti na tržištu rada i tretmana na radu
- j) borba protiv socijalne isključenosti
- k) modernizacija sistema socijalne zaštite ali ne na štetu u odnosu na tačku c).

2.U tom cilju, Evropski parlament i Savjet:

- a) mogu usvojiti mjere izrađene da ohrabre saradnju između država članica kroz inicijative ciljane unapređivanju znanja, razmjeni informacija i najboljih praksi, promociji inovativnih pristupa i evaluaciji iskustava, isključujući bilo kakvo usaglašavanje zakona i propisa država članica;
- b) mogu usvojiti, u oblasti regulisane stavom 1(a) do (i), putem direktiva, minimum zahtjeva za postepenu implementaciju, imajući u vidu uslove i tehnička pravila u svakoj državi članici.

Evropski Parlament i Savjet će djelovati (raditi) saglasno redovnim zakonskim procedurama a nakon obavljenih konsultacija sa Ekonomskim i socijalnim komitetom i Komitetom regiona.

U oblasti iz stava 1(c), (d), (f) i (g) ovog člana, Savjet će odlučivati (djelovati) jednoglasno u skladu sa specijalnom zakonodavnom procedurom, a nakon konsultovanja sa Evropskim Parlamentom i pomenutim komitetima.

Savjet, djelujući jednoglasno na predlog Komiteta, nakon konsultacija sa Evropskim Parlamentom, može odlučiti da sprovede redovnu zakonodavnu proceduru primjenjivu na stavove 1(d), (f) i (g) ovog člana.

3. Država članica može povjeriti socijalnim partnerima, na njihov zajednički zahtjev, implementaciju direktiva usvojenih na osnovu stava 2 ili, gdje je to prikladno, implementaciju odluke Savjeta usvojene u skladu sa članom 115.

U tom slučaju, obezbijediće da, ne kasnije od dana u kojem direktiva ili odluka mora biti transponovana ili implementirana, socijalni partneri sprovedu neophodne mjere putem ugovora, tako da odnosna zemlja članica treba da preduzme bilo koju potrebnu mjeru kojom joj se omogućava da u bilo koje vrijeme bude u poziciji da garantuje rezultate koje se uvode tom direktivom ili odlukom.

4. Odredbe usvojene na osnovu ovog člana:

- ne utiču na pravo države članice da definiše fundamentalne principe svojih sistema socijalne sigurnosti i zbog toga neće značajno uticati na finansijsku ravnotežu,
- neće spriječiti zemlju članicu da održava ili uvede strožije zaštitne mjere saglasne sa Ugovorom.

5. Odredbe ovog člana ne odnose se na plaćanje, pravo na udruživanje, pravo na štrajk ili pravo na uvođenje lok-auta.

Član 154

1. Komisija ima zadatak da promoviše konsultacije uprave i rada na nivou Unije i preduzima odgovarajuće mjere da olakša njihov dijalog kroz davanje izbalansirane podrške stranama.

2. Do kraja, a prije podnošenja predloga u oblasti socijalne politike, Komisija konsultuje upravljачku i radničku stranu o mogućim pravcima djelovanja Unije.

3. Ako, poslije takvih konsultacija, Komisija smatra da su aktivnosti Unije preporučljive, konsultovaće upravljачku i radničku stranu u vezi sadržine predviđenog predloga.

4. U slučaju konsultacija iz stava 2 i 3 ovog člana, upravljачka i radnička strana mogu obavjestiti Komisiju o svojoj želji da iniciraju proces predviđen u članu 155. Trajanje ovog procesa ne može biti duži od devet mjeseci, osim ako upravljачka i radnička strana ne smatraju, i Komisija se složi, pa donesu zajedničku odluku o njegovom produženju.

Član 155

1. Ukoliko upravljачka i radnička strana to žele, dijalog između njih na nivou Unije može dovesti do ugovornog odnosa, uključujući zaključivanje ugovora.

2. Ugovori zaključeni na nivou Unije primjenjivaće se ili u skladu sa procedurama i specifičnim praksama za socijalne partnere i države članice, ili u materiji koju predviđa član 153, ako to zajednički zatraže strane potpisnice, odlukom donijetom od strane Savjeta a na predlog Komisije. O tome se obavještava Evropski parlament.

Savjet donosi odluku jednoglasno kada ugovor sadrži jednu ili više odredbi koje se tiču jedne ili više oblasti za koje je potrebna jednoglasnost shodno članu 153(2).

Član 156

Radi realizacije ciljeva iz člana 151 i uz poštovanje drugih odredbi ovog Ugovora, Komisija podstiče saradnju država članica i olakšava koordinaciju njihovih aktivnosti u svim oblastima socijalne politike koje obuhvata ovo poglavlje, a naročito u vezi sa:

- zapošljavanjem;
- radnim pravom i radnim uslovima;
- stručnim obrazovanjem i usavršavanjem;
- socijalnim osiguranjem;
- sprečavanjem nesreća na radu i profesionalnim oboljenjima;
- profesionalnom zdravstvenom zaštitom na radu;
- pravom udruživanja i kolektivnim pregovorima između posodavaca i radnika.

U tom cilju Komisija djeluje u tijesnoj saradnji sa državama članicama na izradi studija, daje mišljenja i organizuje savjetovanja o problemima koji nastaju na nacionalnom nivou, kao i o onima koji se tiču međunarodnih organizacija.

Prije davanja mišljenja predviđenih u ovom članu Komisija konsultuje Ekonomski i socijalni komitet.